

Beslutsunderlag

Styrelsen 2023-06-12

Diarienummer 0053/23

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig

Telefon: 031-368 54 55

E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Avsiktsförklaring mellan delägare i Gryaab AB avseende utredning av Bollebygds kommuns framtida hantering av avloppsvatten

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Göteborgs Stadshus AB rekommenderar kommunfullmäktige att besluta om avsiktsförklaring, i enlighet med beslutsunderlagets bilaga 1 med delägare i Gryaab AB under den tid som Bollebygds kommun utreder framtida hantering av avloppsvatten.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.

Sammanfattning

Vid möte i Gryaab AB:s ägarråd 2023-01-19 informerade ägarrådsrepresentant från Bollebygds kommun övriga delägare om att Bollebygds kommun, bland annat till följd av förändrade förutsättningar rörande järnvägsutbyggnad, utreder möjligheten att ta hand om spillvatten i egen regi och därmed kanske inte har för avsikt att avleda avloppsvatten till Ryaverket i enlighet med tidigare intentioner. Utredningens resultat kan medföra att Bollebygds kommun omprövar delägarskapet i Gryaab AB.

Ägarrådet överenskom att ta fram ett intentionspapper/avsiktsförklaring där delägarnas olika behov säkerställs i det fall att Bollebygd på sikt önskar lämna eller förändra delägandet i Gryaab AB. Bland annat framhölls vikten av att nödvändiga beslut rörande Nya Rya fortsatt tas i samtliga delägares kommunfullmäktige. Parternas avsikt är att Bollebygds kommun inte åtar sig något fullt kostnadsansvar för investeringar i projekt Nya Rya för det fall Bollebygds kommun efter utredning beslutar att utträda som delägare i Gryaab AB alternativt att inte avleda sitt avloppsvatten till Ryaverket.

Gryaab AB har i samverkan med delägarnas VA-huvudmän på ägarrådets uppdrag utarbetat en avsiktsförklaring vilken godkändes i ägarråden 2023-06-01.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I det fall att Bollebygds kommun efter genomförd utredning önskar utträda ur Gryaab AB påverkar detta avgiften för övriga delägare mycket marginellt. I beredningen inför att Bollebygds kommun erbjöds delägarskap bedömdes Bollebygds kommuns andel av den totala avgiften tillika andelen av beräknade flöden till Ryaverket som mycket små, cirka 0,2 - 0,3 procent.

Bollebygds kommuns ägarandel i Gryaab AB uppgår till 1 procent. Om Bollebygds kommun i framtiden beslutar att ta hand om avloppsvattnet i egna anläggningar så kommer del av investeringsutgifter för Nya Rya (planerad utbyggnad av Ryaverket) att slås ut på kvarvarande sju delägare. Givet nuvarande bedömning av den totala investeringsutgiften på fyra till sex miljarder kronor så kommer cirka 40 - 60 miljoner kronor att slås ut på övriga delägare baserat på ägarandelar.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Vid tidpunkten för Bollebygds inträde i Gryaab AB 2019 gjordes bedömningen att fördelen för övriga delägare med att erbjuda Bollebygds kommun delägarskap främst bestod i möjligheter till ett ökat regionalt samarbete och ett ökat råvattenskydd.

Ambitionen i avsiktsförklaringen är att bevara samverkan för råvattenskydd, dricksvattenkvalitet och därmed sammanhängande frågor i regionen oavsett vilken väg som Bollebygds kommun väljer efter avslutad utredning.

Bilagor

1. Avsiktsförklaring avseende Bollebygd kommuns framtida hantering av avloppsvatten

Ärendet

Ärendet omfattar förslag till avsiktsförklaring mellan delägarna i Gryaab AB avseende att Bollebygds kommun utreder framtida hantering av avloppsvatten.

Avsiktsförklaringen syftar till att klargöra delägares behov då Bollebygds kommun på nytt avser att utreda möjligheterna att omhänderta kommunens avloppsvatten i egen regi genom utveckling av befintliga och/eller etablering av nya reningsanläggningar istället för att framgent avleda avloppsvattnet till Ryaverket i enlighet med tidigare planering.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Bollebygds kommun är delägare i Gryaab AB sedan 2019. Övriga kommuner med delägarskap i Gryaab AB utgörs av Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Mölndal, Partille och Lerum. Göteborgs kommun är majoritetsägare och äger 71 % av aktierna. Bollebygds kommuns ägarandel uppgår till 1 %.

Genom delägarskap i Gryaab AB har delägarkommunerna bland annat förbundit sig att, som huvudregel, avleda allt sitt kommunala avloppsvatten till Gryaabs anläggningar. Vid tidpunkten för Bollebygds kommuns inträde saknades praktiska förutsättning för avledning av avloppsvattnet till Ryaverket och denna situation gäller också i dagsläget. Planeringen har varit att avleda av avloppsvattnet via Härryda kommun med start cirka 2026. Förutsättningar för Bollebygds kommun att ansöka om delägarskap i Gryaab AB bedömdes finnas bland annat beaktat den dåvarande regeringens satsning på utvecklad infrastruktur mellan Göteborg och Borås. Satsningen bedömdes medföra utsikter för Bollebygds kommun att utvecklas och expandera vilket motiverade anslutning till Gryaab AB för att öka Bollebygds kapacitet att ta emot avloppsvatten. Sett till helheten så utgör Bollebygds kommuns andel av den totala avgiften tillika andelen av beräknade flöden till Ryaverket som mycket små, cirka 0,2 - 0,3 procent.

Förutsättningar för övriga delägare att erbjuda Bollebygds kommuns delägarskap och anslutning till Gryaab AB bedömdes främst finnas med hänvisning till ökat samarbete avseende råvattenskydd. En anslutning av Bollebygds kommun skulle exempelvis innebära att utsläpp av renat avloppsvatten flyttas nedströms från gemensamma råvattentäkter.

Nuläge

Under senare delen av 2022 fattade den under hösten nyttillträdde regeringen beslut om att avvakta arbetet med den nya järnvägen mellan Göteborg och Borås. Bland annat mot bakgrund av de förändrade infrastrukturella förutsättningarna avser Bollebygds kommun att på nytt utreda alternativ till att framgent avleda avloppsvattnet till Ryaverket. Utredningens resultat kan i förlängningen leda till att Bollebygds kommun önskar förändra alternativt avveckla delägarskapet.

Vid möte i Gryaab AB:s ägarråd 2023-01-19 informerade ägarrådsrepresentant från Bollebygds kommun övriga delägare om att Bollebygds kommun, till följd av de förändrade förutsättningarna, undersöker möjligheten att ta hand om spillvatten i egen regi och därmed kanske inte har för avsikt att avleda avloppsvatten till Ryaverket i enlighet med tidigare intentioner men att något beslut är ännu inte fattat. Ägarrådet överenskom om att ta fram ett intentionspapper där delägarnas olika intressen säkerställs i

det fall att Bollebygd på sikt önskar lämna delägandet i Gryaab AB. Bland annat framhålls vikten av att nödvändiga beslut rörande Nya Rya (utbyggnaden av Ryaverket) fortsatt fattas i samtliga delägares kommunfullmäktige. Teknisk-/ekonomisk delegation med ansvariga tjänstemän från delägarkommunerna ombads att tillsammans med Gryaab AB ta fram ett förslag till intentionspapper/avsiktsförklaring och återkomma till ägarrådets möte 2023-06-01.

Vid ägarrådets möte 2023-06-01 föredrogs förslag till avsiktsförklaring vilken dessförinnan godkänts av teknisk/ekonomisk delegation. Som förslag till fortsatt hantering gäller att, då överenskommelsen görs av ägarna till Gryaab AB, avsiktsförklaringen ska beslutas av respektive delägares kommunfullmäktige.

Ägarsamrådet godkände förslag till avsiktsförklaring och förslag till fortsatt hantering innebärande att avsiktsförklaringen ska föreläggas kommunfullmäktige i samtliga delägarkommuner.

Avsiktsförklaringen

Genom avsiktsförklaringen framgår att samtliga parter är införstådda med att Bollebygds kommun utreder möjligheterna att omhänderta avloppsvatten från Bollebygds kommun i egen regi genom utveckling av befintliga och/eller etablering av nya reningsanläggningar.

Vidare framgår av avsiktsförklaringen att parterna är införstådda med att Bollebygds rening av avloppsvatten är av väsentlig betydelse för den regionala vattenförsörjningen, samt därmed för delägarkommunerna och Gryaab AB.

Dessutom framgår att samtliga delägare är införstådda med att det är av väsentlig betydelse att beslut i frågor som bedöms vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för Gryaab fortsatt fattas i respektive delägarkommuns kommunfullmäktige under den tid som Bollebygds kommun utreder hur avloppsvattnet ska hanteras. Parterna är överens om att Bollebygds kommun även fortsättningsvis ska fullgöra sitt ansvar i egenskap av delägare såtillvida att beslut i frågor av principiell beskaffenhet eller annars större vikt fortsatt fattas i Bollebygds kommunfullmäktige. Sådana beslut inkluderar, men är inte begränsade till, beslut rörande Projekt Nya Rya. Parternas avsikt är att Bollebygds kommun inte åtar sig något fullt kostnadsansvar för investeringar i Projekt Nya Rya för det fall Bollebygds kommun efter utredning beslutar att utträda som delägare i Gryaab AB eller att inte avleda sitt avloppsvatten till Ryaverket.

Avsiktsförklaringen gäller till och med 31 december 2024. Avsiktsförklaringen utgör bilaga till detta ärende.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

AVSIKTSFÖRKLARING

Denna avsiktsförklaring avseende Bollebygd kommuns framtida hantering av avloppsvatten m.m. har den [xx månad år] ingåtts mellan;

- 1) Göteborgs kommun (212000-1355),
- 2) Ale kommun (212000-1439),
- 3) Härryda kommun (212000-1264),
- 4) Kungälv kommun (212000-1371),
- 5) Mölndals kommun (212000-1363),
- 6) Partille kommun (212000-1272) och
- 7) Lerums kommun (212000-1447),

nedan kallade "**Delägarkommunerna**",

och

- 8) Bollebygd kommun (212000-2973), nedan kallat "**Bollebygd**".

Delägarkommunerna och Bollebygd anges nedan också som

"**Part**" eller gemensamt "**Parterna**".

1 BAKGRUND OCH SYFTE

1.1 Bakgrund

1.1.1 Delägarkommunerna är delägare i det kommunalägda bolaget Gryaab AB ("**Gryaab**"), vars verksamhet syftar till att behandla avloppsvatten från Gryaabs delägarkommuner. Fram till 2019 ägdes Gryaab av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Mölndal, Partille och Lerum. Göteborg har varit och är fortfarande den största ägaren. Genom sitt delägarskap i Gryaab har Gryaabs delägarkommuner bl.a. förbundit sig att, som huvudregel, avleda allt sitt kommunala avloppsvatten till Gryaabs anläggningar.

1.1.2 I september 2019 beviljades Bollebygd inträde såsom delägare i Gryaab, och Bollebygd tecknade 103 st. aktier i en riktad nyemission till teckningskursen 9 620,25

kr/aktie. Vid tidpunkten för Bollebygds inträde saknade Bollebygd praktiska förutsättningar för att avleda sitt avloppsvatten till Gryaabns anläggningar. Trots detta bedömdes ändamålsenliga förutsättningar för inträde som delägare i Gryaab finnas, bl.a. beaktat den dåvarande regeringens satsning på utvecklad infrastruktur mellan Göteborg och Stockholm. Satsningen bedömdes medföra utsikter för Bollebygd att utvecklas och expandera, vilket motiverade anslutning till Gryaab för att öka Bollebygds kapacitet att ta emot avloppsvatten.

- 1.1.3 Bollebygds anslutning till Gryaab bedömdes även ändamålsenlig med hänvisning till att recipienten Lygnern, vilken ansluter till Bollebygd genom olika mindre vattendrag, nyttjas för den regionala vattenförsörjningen som komplement till Göta Älv. Genom avtal med Kungsbacka kommun äger Göteborgs Stad och Mölndals kommun rätt att motta dricksvatten som härrör från Lygnern i händelse av dricksvattenbrist. Göteborgs Stad och Mölndals kommun kan i sin tur leverera dricksvatten dels till varandra, dels till Partille, Ale, och Härryda kommun m.fl.
- 1.1.4 Sedan Bollebygd anslöt som delägare till Gryaab har flertalet förutsättningar förändrats. Bland annat har kostnaderna för överföringsledningar kraftigt ökat och marken vid Bollebygds befintliga reningsverk planeras inte längre nyttjas för annat ändamål. Härtill råder osäkerhet kring den infrastrukturella utveckling (järnväg) som tidigare planerats för anläggande mellan Göteborg och Borås. Mot bakgrund av de förändrade förutsättningarna undersöker Bollebygd för närvarande möjligheterna att omhänderta kommunens avloppsvatten i egen regi respektive möjligheterna att ansluta till Gryaabns anläggningar ("**Utredningen**"). Från Utredningen undantas avloppsvatten från Töllsjö, vilket för närvarande avleds till Töllsjö reningsverk, med anledning av att det inte bedöms finnas praktiska möjligheter att ansluta detta till Gryaabns anläggningar. Beroende på resultatet av Utredningen kan Bollebygd på sikt ha ett intresse av att antingen (i) utträda som delägare i Gryaab, (ii) kvarstå som delägare i Gryaab och avleda sitt avloppsvatten till Gryaabns anläggningar eller (iii) kvarstå som delägare i Gryaab men inte avleda sitt avloppsvatten till Gryaabns anläggningar (såsom i dagsläget).
- 1.1.5 Den 1 januari 2021 ianspråk tog Gryaab ett nytt miljötillstånd för avloppsreningsverket Ryaverket. Enligt tillståndet ska Gryaab senast i mars 2025 redovisa en plan för hur Ryaverket kan byggas ut för att minska sina utsläpp. Gryaab har härav startat projektet Nya Rya för att utreda och presentera underlag för miljöprövningsdelegationen ("**Projekt Nya Rya**"). Flertalet frågor som rör Projekt Nya Rya är av principiell beskaffenhet eller annars av sådan vikt att de tillställs kommunfullmäktige i respektive delägarkommun för beslut.

1.1.6 Med beaktande av bland annat Projekt Nya Rya ser Gryaab och Delägarkommunerna ett behov av att säkerställa att Bollebygd även fortsättningsvis fullgör sitt ansvar i egenskap av delägare såtillvida att alla frågor av principiell beskaffenhet eller annars större vikt fortsatt hanteras i Bollebygds kommunfullmäktige oaktat Utredningen och dess resultat. Härtill ser Delägarkommunerna ett behov av att förtydliga vikten av att den regionala vattenförsörjningen inte påverkas menligt av det tillvägagångssätt som Bollebygd, efter Utredningens färdigställande, väljer att fortskrida med.

1.2 Syfte

1.2.1 Mot bakgrund av vad som redogjorts för i p. 1.1 ovan har Parterna ingått ifrågavarande avsiktsförklaring ("**Avsiktsförklaringen**"). Avsiktsförklaringen syftar till att klargöra respektive Parts behov under, respektive efter Utredningen. Häribland har Parterna för avsikt att klargöra den fortsatta behandlingen av sådana frågor som i enlighet med Gryaabs bolagsordning och aktieägardirektiv tillställs kommunfullmäktige i respektive delägarkommun, samt iakttagande av det regionala vattenförsörjningsperspektivet m.m.

2 PARTERNAS AVSIKTSFÖRKLARING

2.1 Avledning av avloppsvatten från Bollebygd

2.1.1 Parterna är införstådda med och accepterar att Bollebygd genom Utredningen undersöker möjligheterna att omhänderta avloppsvatten från Bollebygd kommun i egen regi genom utveckling av befintliga och/eller etablering av nya reningsanläggningar respektive att avleda sitt avloppsvatten till Ryaverket. Parterna är vidare införstådda med att det inte är aktuellt att avleda avloppsvatten från Töllesjö till Ryaverket och att detta därför undantas från Utredningen. Parternas gemensamma avsikt är att avvakta närmare beslut om Bollebygds eventuella anslutning till Ryaverket för avledande av avloppsvatten till dess att resultatet av Utredningen har presenterats.

2.1.2 Parterna är överens om att Bollebygd ska verka för att färdigställa Utredningen samt presentera resultatet härav så snart som möjligt. Parterna är överens om att Utredningen i vart fall ska följa samma tidsram som Bollebygds ansökan om nytt miljötillstånd.

2.1.3 Om resultatet av Utredningen medför att Bollebygd önskar att utträda som delägare i Gryaab, eller att Bollebygd inte heller framöver avser att avleda sitt avloppsvatten till Ryaverket, så har Delägarkommunerna inte för avsikt att motsätta sig något av dessa tillvägagångssätt.

- 2.1.4 Parterna är införstådda med att Bollebygds rening av avloppsvatten är av väsentlig betydelse för den regionala vattenförsörjningen, samt därmed för Delägarkommunerna och Gryaab. Parterna är även införstådda med att förorening av Lygnern, oavsett direkt eller indirekt genom utsläpp till anslutande vattendrag, riskerar skada den konstgjorda grundvattenbildningen och därmed möjligheterna att nyttja Lygnern för tillgodoseende av den regionala vattenförsörjningen.
- 2.1.5 Mot bakgrund av vad som anges i p. 2.1.4 är Bollebygd införstådd med vikten av att, oaktat resultatet av Utredningen och Bollebygds önskade tillvägagångssätt därefter, säkerställa fortsatt god kontroll över sin avledning och rening av avloppsvatten. Bollebygd avser härav fortsatt tillse att varken kvaliteten på utgående vatten, avledningen av orenat och/eller delvis renat avloppsvatten eller omgivningspåverkan från reningsanläggningarna medför negativ påverkan på berörda råvattentäkter.
- 2.1.6 För det fall Bollebygd, efter Utredningens färdigställande, har ett intresse av att omhänderta avloppsvatten i egen regi är Parternas gemensamma avsikt att Delägarkommunerna inte ska motsätta sig att Bollebygd söker behövliga tillstånd enligt miljöbalken för utveckling av befintliga och/eller etablering av nya reningsanläggningar. Parterna är dock införstådda med att detta inte hindrar varken Delägarkommunerna eller Gryaab från att i egenskap av sakägare bevaka och företräda sina intressen, häribland genom att vid behov ställa krav på erforderlig rening med hänsyn till den regionala vattenförsörjningen och befintlig infrastruktur för omhändertagande av avloppsvatten.

2.2 Beslut i kommunfullmäktige m.m.

- 2.2.1 Parterna är införstådda med att det är av väsentlig betydelse att beslut i frågor som bedöms vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för Gryaab fortsatt fattas i respektive delägarkommuns kommunfullmäktige.
- 2.2.2 Mot bakgrund av p. 2.2.1 ovan är Parterna, oaktat resultatet av Utredningen och Bollebygds önskade tillvägagångssätt därefter, överens om att Bollebygd även fortsättningsvis ska fullgöra sitt ansvar i egenskap av delägare såtillvida att beslut i frågor av principiell beskaffenhet eller annars större vikt fortsatt fattas i Bollebygds kommunfullmäktige. Sådana beslut inkluderar, men är inte begränsade till, beslut rörande Projekt Nya Rya.
- 2.2.3 Parternas avsikt är att p. 2.2.2 inte ska innebära att Bollebygd åtar sig något fullt kostnadsansvar för investeringar i Projekt Nya Rya för det fall Bollebygd efter Utredningens avslutande beslutar att utträda som delägare i Gryaab eller att inte avleda sitt avloppsvatten till Ryaverket.

2.3 Rådgivning m.m.

2.3.1 För det fall Bollebygd, efter Utredningens färdigställande, beslutar att inte avleda sitt avloppsvatten till Ryaverket eller att utträda som delägare i Gryaab är Parternas gemensamma avsikt att Gryaab skulle kunna bistå Bollebygd praktiskt och rådgivningsmässigt i den operativa driften av egen reningsverksamhet i den mån som styrande dokument samt vid var tid gällande lagstiftning och praxis, häribland på kommunal- konkurrens- och upphandlingsrättens områden, tillåter. Parterna är överens om att sådant bistående bland annat ska ske i syfte att säkerställa Delägarkommunernas intressen, däribland avseende den regionala vattenförsörjningen.

2.4 Anspråk

2.4.1 Avsiktsförklaringen är inte ett juridiskt bindande dokument och kan inte ligga till grund för några skadeståndskrav eller andra ekonomiska anspråk mot någon annan Part.

3 AVSIKTSFÖRKLARINGENS GILTIGHET

3.1 Avsiktsförklaringen gäller från och med att den har undertecknats av Parterna till och med den 31 december 2024.

3.2 För det fall Bollebygd, efter Utredningens färdigställande, beslutar att avleda sitt avloppsvatten till Ryaverket upphör Avsiktsförklaringen att gälla per den dag då beslut härom vinner laga kraft.

3.3 Om Parterna tecknar avtal om en eller flera frågor som behandlas i Avsiktsförklaringen gäller, i dessa delar, vad som regleras i Parternas avtal framför vad som framgår av Avsiktsförklaringen.

Denna Avsiktsförklaring har upprättats i åtta (8) originalexemplar varav Parterna tagit varsitt.

Underskrift för Göteborgs kommun, Göteborg [Infoga datum]: [infoga namn] / [infoga namn]

--	--

Underskrift för Ale kommun, [Göteborg] [Infoga datum]: [infoga namn] / [infoga namn]

--	--

Underskrift för Härryda kommun, [Göteborg] [Infoga datum]: [infoga namn] / [infoga namn]

--	--

Underskrift för Kungälv kommun, [Göteborg] [Infoga datum]: [infoga namn] / [infoga namn]

--	--

Underskrift för Mölndals kommun, [Göteborg] [Infoga datum]: [infoga namn] / [infoga namn]

--	--

Underskrift för Partille kommun, [Göteborg] [Infoga datum]: [infoga namn] / [infoga namn]

--	--

Underskrift för Lerums kommun, [Göteborg] [Infoga datum]: [infoga namn] / [infoga namn]

--	--

Underskrift för Bollebygds kommun, Göteborg [Infoga datum]: [infoga namn] / [infoga namn]

